

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 12.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.12.53>

УДК 339.923(477):669.1

Ю. М. Зеленін,

к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи,

Міжрегіональна Академія управління персоналом

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9565-336X>

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ ТА ЄС В ГАЛУЗІ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ

Y. Zelenin,

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Banking
and Insurance, Interregional Academy of Personnel Management*

PRIORITY AREAS OF INTERACTION BETWEEN UKRAINE AND THE EU IN THE FERRULE METALLURGY SECTOR

Дослідження присвячене вивченню стратегічних пріоритетів взаємодії України та Європейського Союзу в галузі чорної металургії. Ця галузь має критичне, подвійне значення: вона є фундаментом для повоєнного відновлення економіки, що потребує колосальних обсягів металопродукції для відбудови інфраструктури та житлового фонду, та одночасно є стратегічним джерелом валютних надходжень. Однак її майбутнє стикається з низкою безпрецедентних і системних викликів. Критична втрата виробничих потужностей (включаючи знищення та окупацію

найбільших металургійних комбінатів) через військову агресію призвела до різкого падіння виробництва та порушення логістичних ланцюгів, що ускладнює дотримання стратегії лідерства за витратами. Ключовим зовнішнім бар'єром є необхідність колосальних інвестицій для технологічної модернізації та негайної відповідності жорстким екологічним вимогам ЄС, зокрема Механізму прикордонного вуглецевого коригування (СВАМ). СВАМ вимагатиме сплати за вуглецевий слід імпортованої продукції, що ставить перед українськими виробниками необхідність негайної декарбонізації. Цей технологічний розрив, у поєднанні з посиленням глобальної конкуренції (особливо з боку країн БРІКС, які збільшують свою частку на світовому ринку, та ціновою політикою Китаю), створює екзистенційний виклик для української металургії. Таким чином, актуальність роботи обґрунтована нагальною потребою у розробці інноваційних механізмів інтеграції української металургії в ринок ЄС в умовах військової, економічної та екологічної трансформації.

Проведено комплексний аналіз ключових глобальних тенденцій на світовому ринку чорних металів. Ці тенденції включають поглиблення вертикальної та горизонтальної консолідації, зростання ролі транснаціональних компаній (ТНК), зростання частки світової торгівлі чорними металами (понад 35% обсягу), а також посилення вимог до екологічності, що призвело до домінування стратегії виробництва продукції глибокої переробки в ЄС. Аналіз виявив, що традиційна експортна орієнтація України на масові напівфабрикати не відповідає вузькоспеціалізованому попиту європейського ринку.

Визначено два пріоритетні напрями для українських металургійних підприємств:

1. Створення або придбання частки у власності Сервісних металоцентрів (СМЦ) на ринку ЄС або у прикордонних регіонах України. Ця стратегія є відповіддю на нездатність великих українських комбінатів рентабельно задовольняти специфічний, невеликий за обсягом, але

високомаржинальний попит європейських споживачів на продукцію глибокої переробки (порізані на стрічки, листи, штрипси рулони). СМЦ, як регіональні переробні хаби з радіусом дії до 500 км, дозволяють здійснювати спеціалізовану обробку металопродукції з високою доданою вартістю та інтеграцією у технологічний ланцюг кінцевого споживача, зокрема для автомобільної та будівельної промисловості ЄС. Присутність у СМЦ також надає можливість додаткового експорту понад встановлені квоти, оскільки перероблена продукція класифікується інакше.

2. Укладання довгострокових прямих контрактів на поставку як продукції глибокої переробки (наприклад, для європейських автовиробників, як-от Volkswagen, Audi, Mercedes), так і (за альтернативним сценарієм) продукції низьких переділів з України до ЄС за фіксованими цінами та обсягами. Пряма співпраця з кінцевими споживачами посилить позиції України на ринку високотехнологічної продукції та створить взаємовигідний цикл: європейські концерни отримують якісну та конкурентну за ціною проміжну продукцію для скорочення виробничих витрат. Це дозволить залучити спільні українсько-європейські інвестиції у наукові розробки для створення спеціальних сталей, вдосконалюючи технологічний процес. Контракти на поставку низьких переділів забезпечать українській стороні стабільний ринок збуту сировини, а європейським інвесторам – гарантовану сировинну базу та зниження собівартості, що є критичним в умовах високих енергетичних цін та екологічних витрат у ЄС.

Доведено, що економічна співпраця між Україною та ЄС у галузі чорної металургії має високий потенціал ефективності, забезпечений насамперед взаємодоповнюваністю ресурсів партнерів. Україна має значний сировинний потенціал та кваліфіковану робочу силу, тоді як ЄС володіє передовими технологіями, інвестиційним капіталом та є платоспроможним ринком з великими обсягами споживання. Географічна близькість сприяє оптимізації логістики. Таким чином, взаємна зацікавленість у стабільному ринку та технологічній модернізації створює міцну основу для створення

спільних підприємств та прискореної інтеграції українського металургійного комплексу в європейський економічний простір.

The study is devoted to studying the strategic priorities of interaction between Ukraine and the European Union in the field of ferrous metallurgy. This industry has a critical, dual importance: it is the foundation for the post-war economic recovery, which requires colossal volumes of metal products for the reconstruction of infrastructure and housing, and at the same time is a strategic source of foreign exchange earnings. However, its future faces a number of unprecedented and systemic challenges. The critical loss of production capacity (including the destruction and occupation of the largest metallurgical plants) due to military aggression led to a sharp drop in production and disruption of logistics chains, which complicates the implementation of the cost leadership strategy. The key external barrier is the need for colossal investments for technological modernization and immediate compliance with the strict environmental requirements of the EU, in particular the Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM). CBAM will require payment for the carbon footprint of imported products, which poses the need for Ukrainian manufacturers to immediately decarbonize. This technological gap, combined with increased global competition (especially from the BRICS countries, which are increasing their share in the world market, and China's pricing policy), creates an existential challenge for Ukrainian metallurgy. Thus, the relevance of the work is justified by the urgent need to develop innovative mechanisms for integrating Ukrainian metallurgy into the EU market in the context of military, economic and environmental transformation.

A comprehensive analysis of key global trends in the global ferrous metals market has been conducted. These trends include deepening vertical and horizontal consolidation, the growing role of transnational companies (TNCs), an increase in the share of global ferrous metals trade (over 35% of the volume), as well as increased requirements for environmental friendliness, which has led to the

dominance of the deep processing production strategy in the EU. The analysis revealed that Ukraine's traditional export orientation towards mass semi-finished products does not meet the highly specialized demand of the European market.

Two priority areas for Ukrainian metallurgical enterprises have been identified:

1. Creation or acquisition of a share in the ownership of Service Metal Centers (SMCs) in the EU market or in the border regions of Ukraine. This strategy is a response to the inability of large Ukrainian plants to cost-effectively satisfy the specific, small-volume, but high-margin demand of European consumers for deep processing products (rolls cut into ribbons, sheets, strips). SMCs, as regional processing hubs with a radius of up to 500 km, allow for specialized processing of metal products with high added value and integration into the technological chain of the end consumer, in particular for the EU automotive and construction industries. Presence in SMCs also provides the opportunity for additional exports above the established quotas, since processed products are classified differently.

2. Conclusion of long-term direct contracts for the supply of both deep processing products (for example, for European automakers such as Volkswagen, Audi, Mercedes) and (in an alternative scenario) low-refinery products from Ukraine to the EU at fixed prices and volumes. Direct cooperation with end consumers will strengthen Ukraine's position in the high-tech products market and create a mutually beneficial cycle: European concerns receive high-quality and competitively priced intermediate products to reduce production costs. This will allow attracting joint Ukrainian-European investments in scientific research to create special steels, improving the technological process. Contracts for the supply of low-refinery products will provide the Ukrainian side with a stable raw material sales market, and European investors with a guaranteed raw material base and reduced cost, which is critical in the conditions of high energy prices and environmental costs in the EU.

It has been proven that economic cooperation between Ukraine and the EU in the field of ferrous metallurgy has a high potential for efficiency, provided primarily by the complementarity of partners' resources. Ukraine has significant raw material potential and a skilled workforce, while the EU has advanced technologies, investment capital and is a solvent market with large volumes of consumption. Geographical proximity contributes to the optimization of logistics. Thus, mutual interest in a stable market and technological modernization creates a solid basis for the creation of joint ventures and accelerated integration of the Ukrainian metallurgical complex into the European economic space.

Ключові слова: *Чорна металургія, Україна, ЄС, повоєнне відновлення, євроінтеграція, СМЦ (Сервісні металоцентри), CBAM (Механізм прикордонного вуглецевого коригування), конкурентоспроможність, довгострокові контракти, взаємодоповнюваність.*

Keywords: *Ferrous metallurgy, Ukraine, EU, post-war recovery, European integration, SMC (Service Metal Centers), CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism), competitiveness, long-term contracts, complementarity.*

Постановка проблеми.

Дискусії щодо перспектив кількісного та якісного зростання української економіки в умовах воєнного стану, повоєнного відновлення та необхідності інтеграції до ЄС виявили низку актуальних питань про роль і місце окремих галузей у процесі загальноекономічного розвитку. Безсумнівно, цей процес є не лише умовою для стійкого зростання виробництва в окремих секторах, але й прямим результатом їхньої ефективної діяльності. У зв'язку з цим, виключно важливою є оцінка ролі, сучасного стану та особливостей розвитку чорної металургії, яка традиційно має особливе, стратегічне значення для економіки та зовнішньоекономічних зв'язків України.

Чорна металургія, будучи історичною та стратегічною базою важкої промисловості, є класичною галуззю проміжного призначення. Вона постачає «напівфабрикати» та готову продукцію для подальшого виробництва, забезпечуючи фундамент для ключових галузей-споживачів: машинобудування, будівництва (зокрема, критичної інфраструктури та житлового фонду, що підлягає відновленню), енергетики та військово-промислового комплексу. При цьому вона критично залежить від ресурсів вугільної галузі, енергетичного сектору, важкого машинобудування та залізничного транспорту. Таким чином, як і в більшості великих індустріальних країн та інтеграційних об'єднань (включно з ЄС), чорна металургія України є основою промислового розвитку. Значний світовий попит на металопродукцію, що спостерігався у 2000–2021 рр., підтверджує незмінну значущість цієї галузі.

Для України — традиційного світового виробника та експортера чорних металів — стан виробництва та торгівлі продукцією металургії має стратегічне значення. До 2022 року ця галузь забезпечувала понад 20% промислового виробництва та близько 30–40% валютних експортних надходжень країни, будучи ключовим донором державного та місцевих бюджетів. Хоча військова агресія призвела до критичної втрати потужностей та падіння виробництва, відновлення та модернізація цього сектору відповідно до вимог ЄС та принципів декарбонізації ("Зелений курс") є критичною передумовою для макроекономічної стійкості, відновлення логістики та реіндустріалізації.

Протягом останнього десятиліття на світовому ринку чорної металургії сформувалися чіткі тенденції, які призвели до значних структурних змін: зміцнення позицій країн, що розвиваються, активна вертикальна та горизонтальна консолідація металургійних підприємств на світовому рівні, а також посилення екологічних вимог. Ці глобальні процеси вимагають від України не просто відновлення, а якісної технологічної трансформації галузі

для забезпечення її конкурентоспроможності на європейському та світовому ринках.

Аналіз літературних джерел.

Проблематикою розвитку українського ринку чорних металів, підвищенням конкурентоспроможності вітчизняної металургійної продукції на світовому ринку, а також питаннями інноваційно-інвестиційної модернізації галузі займалися такі відомі вчені та експерти, як: Амоша О. І., Виноградов В. В., Геєць В. М., Козенков Д. Є., Кузьмін О. Є., Лисиця В. С., Тубольцев Л. Г., Фурдичко Л. Є., Черезова Г. В., Швець В. Я. та інші.

Питанням економічних взаємовідносин між Україною та Європейським Союзом (ЄС), зокрема в контексті євроінтеграції та зони вільної торгівлі, присвячені роботи Білоруса О. Г., Бураковського І. В., Клімкіна П. А., Лук'яненко Д. Г., Науменка С. М., Шниркова О. О. та інших вітчизняних фахівців.

У дослідженні також використані праці відомих зарубіжних науковців і спеціалістів, які вивчали глобальні тенденції на металургійному ринку та процеси декарбонізації, включаючи Амелінга Д., Вондрана Р., Фроберга М. Г., Юбберінга Х. та інших.

Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених вивченню ситуації на ринку чорних металів та загальних торговельно-економічних взаємовідносин між Україною та ЄС, практично відсутні роботи, в яких би комплексно розглядалася вся сукупність питань пріоритетної взаємодії України та ЄС саме в галузі чорної металургії в умовах повоєнної трансформації та "зеленого переходу". Значна частина публікацій присвячена загальному стану українського ринку чорних металів та його місцю на світовому ринку, а також питанням антидемпінгових розслідувань та конкурентоспроможності. Це свідчить про наявність значної невирішеної наукової проблеми, що обґрунтовує актуальність даного дослідження.

Формулювання мети. Розвинути пріоритетні напрями взаємодії України та ЄС в галузі чорної металургії.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Істотне зростання світового виробництва та споживання чорних металів підтверджує значущість чорної металургії для розвитку світової економіки в цілому. Не випадково найбільші темпи зростання виробництва та споживання металургійної продукції спостерігаються у країнах, що розвиваються, де відбувається інтенсивний розвиток базових галузей – споживачів продукції чорної металургії – для забезпечення їхнього економічного зростання. Це є своєрідним доказом збереження чорною металургією своєї значущості у світовій економіці.

Таким чином, у світлі глобальних змін та європейського вибору України, необхідність дослідження пріоритетних напрямів взаємодії України та ЄС у галузі чорної металургії набуває стратегічної значущості.

Основні тенденції розвитку світового ринку чорних металів проявилися у наступному:

- Змінилися частки окремих груп країн у світовому виробництві. Так, спільна частка у глобальній виплавці виробників групи БРІКС (що є важливим ринком для української продукції та конкурентом) значно зросла.
- Попит на чорні метали став більш залежним від темпів зростання економік країн, що розвиваються – регіональних лідерів, а не ринків розвинених країн – світових держав, рівень споживання яких давно сформувався і є більш стабільним.
- Підвищилася роль доступності та вартості металургійної сировини та енергоносіїв у забезпеченні конкурентоспроможності продукції. Відсутність постійного доступу до стратегічних сировинних та енергетичних ресурсів (що є критичним для України в умовах військових ризиків) посилює ризики.

- Зросла роль вертикально інтегрованих металургійних компаній (ВІМК) та процесів консолідації, що ускладнює доступ на світовий ринок для менших, неінтегрованих виробників.

- Відбулося посилення вимог до екологічності виробництва та зниження вуглецевого сліду, що стало ключовою умовою для доступу на ринки розвинених країн, особливо ЄС (впровадження Механізму прикордонного вуглецевого коригування – СВАМ).

- Еволюція технологій у галузі та розвиток альтернативних матеріалів висунули на перший план стратегію лідерства за витратами (cost leadership) та технологічної ефективності.

- Значно зросла частка світової торгівлі чорними металами у загальному обсязі виробництва: понад 35% споживаної продукції є експортним товаром.

- Активний процес консолідації, розпочатий у 90-х роках минулого століття, призвів до суттєвого збільшення ролі транснаціональних компаній (ТНК) та інтеграційних об'єднань у прийнятті ключових рішень щодо розвитку світового ринку чорних металів.

- Попри наявність надлишкових виробничих потужностей та циклічного перевиробництва, низка країн продовжує фінансові вкладення у будівництво нових підприємств, що загострює глобальну конкуренцію.

- Боротьба за основні ринки збуту, доступ до джерел сировини та дешевшої робочої сили, з одного боку, і прагнення захистити національного виробника, з іншого, протягом останнього десятиліття спричинила ведення низкою країн «сталевих війн» та посилення протекціоністських заходів.

- Циклічні коливання та наростання кризових явищ уповільнюють темпи зростання зовнішньої торгівлі через проблеми фінансування угод, що ще більше загострює конкуренцію на світовому ринку.

Таким чином, у світлі глобальних змін та європейського вибору України, необхідність дослідження пріоритетних напрямів взаємодії України та ЄС у галузі чорної металургії набуває стратегічної значущості. Тенденції, що сформувалися на світовому ринку чорних металів, вимагають від українських металургійних підприємств пошуку власних ніш в ускладненій структурі галузі. Металургійні компанії ЄС, наприклад, визначили своїм пріоритетом виробництво продукції глибокої переробки та високої доданої вартості. Ця стратегія відповідає технологічному рівню європейських компаній і дозволяє їм створювати найбільш конкурентоспроможну продукцію. Проте, ключовою проблемою залишається висока собівартість (особливо в умовах "зеленого переходу"). Необхідність зниження витрат та технологічна модернізація є критичними для України.

З метою забезпечення рентабельності та реалізації стратегії високотехнологічного виробництва, металургійні компанії ЄС проводять активну політику захисту внутрішнього ринку, зокрема від поставок імпоротної продукції низьких переділів. Європейська чорна металургія продовжує розвиватися шляхом створення потужних транснаціональних корпорацій (ТНК), здатних регулювати баланс попиту та пропозиції на ринку Спільноти. Така динаміка свідчить про те, що ЄС залишається не лише ключовим глобальним гравцем, але й послідовно вживає заходів для захисту своїх позицій і просування стратегії декарбонізації.

Аналіз тенденцій світового ринку чорних металів, який відбувається шляхом посилення ролі експорту країн, що розвиваються, загострення глобальної конкуренції та зростання значення спеціалізації виробництва, підводить до висновку, що ці процеси створюють унікальні виклики для розвитку української чорної металургії на шляху євроінтеграції та повоєнного відновлення.

Основними негативними та обмежуючими факторами для української металургії є:

1. Критична втрата виробничих потужностей та порушення логістичних ланцюгів внаслідок військової агресії, що ускладнює своєчасне виконання експортних контрактів та дотримання стратегії лідерства за витратами.

2. Необхідність швидкого досягнення відповідності екологічним стандартам ЄС та вимогам СВМ, що потребує колосальних інвестицій у декарбонізацію та технологічну модернізацію, які є складнодоступними в умовах війни.

3. Інтенсивне витіснення українських компаній з традиційних ринків збуту через агресивну цінову політику Китаю та зростання національної металургії в країнах-імпортерах.

4. Низький рівень внутрішнього споживання металопродукції через руйнування економіки та відсутність ефективних державних програм кредитування, які б стимулювали відбудову та попит на вітчизняний метал.

В рамках великих українських металургійних комбінатів, орієнтованих переважно на масовий експорт напівфабрикатів, задовольнити специфічний попит європейських споживачів на продукцію глибокої переробки, що випускається невеликими партіями спеціалізованих розмірів, неможливо. Великим комбінатам просто не вигідно виробляти такі вузькоспеціалізовані замовлення, і таким чином українські підприємства втрачають у конкурентній перевазі на європейському ринку.

Шляхом вирішення цієї проблеми може стати стратегія створення або придбання частки у власності Сервісних металоцентрів (СМЦ) на ринку ЄС (або у прикордонних регіонах України, орієнтованих на ЄС). СМЦ — це регіональні металотрейдери та переробні підприємства, які фокусуються на спеціалізованій обробці металопродукції з глибокою інтеграцією у виробничо-технологічний процес кінцевого споживача.

Придбання або будівництво нового СМЦ надає українським виробникам металу можливість задовольнити попит на кінцеву продукцію з

високою доданою вартістю. СМЦ може працювати під одного великого клієнта, здатного повністю завантажити його роботу, наприклад, автомобільного концерну чи великої будівельної компанії. Такому споживачеві необхідні гаряче- або холоднокатані рулони, порізані на стрічки, листи, штрипси різного формату або заготовки для штампування — тобто та продукція, на якій спеціалізується СМЦ. У тому випадку, якщо виробнику не вдається знайти такого великого клієнта, робота СМЦ може бути орієнтована на кількох споживачів. Головною вимогою є територіальна близькість їхнього розташування. Для того, щоб робота СМЦ була рентабельною, його радіус дії повинен становити не більше 500 км. В іншому випадку високі транспортні витрати не дозволять оптимізувати його собівартість та отримати прибуток. Виробничий процес СМЦ має бути організований таким чином, щоб повністю задовольняти попит споживача щодо кількості та якості товару. Виконання всіх вимог до номенклатури товару робить підприємство-виробника металу більш конкурентоспроможним, оскільки у компанії-споживача відпадає необхідність пошуку інших підприємств для переробки.

Поставки металу для його подальшої обробки на СМЦ можуть здійснюватися українськими металургійними заводами. До того ж, у рамках забезпечення споживання, наявність СМЦ дає українським виробникам можливість здійснювати додаткові поставки на експорт понад встановлену квоту, оскільки перероблена продукція може класифікуватися інакше.

Іншим шляхом виходу українських експортерів на ринок продукції високих переділів у ЄС може стати укладання довгострокових контрактів на пряму поставку готової продукції чорної металургії безпосередньо з кінцевими споживачами. В даний час більшість українського експорту складається із сировини та напівфабрикатів, зокрема і тому, що основними його споживачами є як фірми-посередники, так і металургійні заводи ЄС. Вони не зацікавлені у придбанні товарів більш глибокої переробки, оскільки мають власні потужності у цій сфері. Тому робота безпосередньо з кінцевим

споживачем посилить позиції України на ринку продукції більш глибокої обробки.

Так, наприклад, укладання довгострокового контракту українських підприємств з виробниками автомобільної промисловості в Європі розглядається як найбільш перспективний напрям такої діяльності. Європейські автомобільні компанії, такі як Volkswagen, Audi, Mercedes, BMW, Peugeot та Fiat, мають великі ринки збуту не лише в ЄС, а й у світі. Проте посилення позицій японських та, у перспективі, китайських автомобілебудівників поступово витісняє європейські автомобілі з їхніх ринків. Для скорочення витрат виробництва європейським компаніям необхідні поставки якісної, але при цьому відносно недорогої проміжної продукції. Українські металургійні компанії, які пройшли модернізацію та сертифікацію відповідно до стандартів ЄС, можуть запропонувати саме таку продукцію. У довгостроковій перспективі тісне співробітництво українських підприємств з європейськими автовиробниками може сприяти підвищенню конкурентоспроможності обох сторін. Автомобільні концерни зацікавлені у придбанні чорних металів з певними властивостями. Отже, спільні українсько-європейські інвестиції у наукові розробки зі створення таких металів є стратегічно важливими, оскільки європейські автомобільні концерни отримують можливість зниження собівартості, а українські — вдосконалення технологічного процесу.

Розвивати систему СМЦ було б доцільно і на українському внутрішньому ринку. При цьому можна використовувати європейський досвід, де дана система перевірена часом і становить близько 30% у регіональній торгівлі ЄС. Структура українських металургійних комбінатів визначала позицію України на світовому ринку чорних металів лише як постачальника рядової продукції (напівфабрикатів). Донедавна така концепція була цілком виправдана, оскільки більшість металургійної продукції експортувалася на ті ринки збуту, де найбільший попит припадав саме на рядову продукцію. На сучасному етапі ринкова стратегія українських

металовиробників повинна змінюватися. Іноземні виробники продукції машинобудування, автомобілебудування, «білої техніки» (побутової техніки) активно налагоджують своє виробництво на території України, зокрема в рамках програм відновлення та створення нових індустріальних парків. Це вимагатиме від українських металургійних компаній поставок на внутрішній ринок продукції з особливими властивостями.

Так, наприклад, у контексті заохочення інвестицій та відбудови, європейські виробники прагнуть вийти на український ринок шляхом будівництва заводів з виробництва автомобілів або їхніх певних частин. Передбачається, що в інвестиційних контрактах між Урядом України та автомобільними концернами буде обумовлено, що для даного виробничого процесу автовиробники зобов'язані використовувати українську металургійну продукцію. Винятки допускаються лише щодо імпорتنих поставок тих спеціальних сталей, виробництво яких в Україні повністю відсутнє. У зв'язку з цим перед іноземними автомобільними компаніями постає завдання у короткостроковій перспективі знайти в Україні реальних постачальників, якість продукції яких відповідатиме міжнародним стандартам.

Висновки

Альтернативним напрямом може стати укладання довгострокових контрактів на поставку продукції низьких переділів з України до ЄС за фіксованими цінами та обсягами. Передбачається можливість пайової участі у збуті первинної продукції. Якщо врахувати, що світова торгівля сировиною та напівфабрикатами зростає вищими темпами, ніж торгівля готовою продукцією, українська сторона забезпечить себе постійним ринком збуту в умовах зростання конкуренції. Європейський інвестор отримає конкурентні переваги по відношенню до інших виробників металу на ринку ЄС, оскільки зможе скоротити собівартість продукції.

Проведене дослідження показало, що і Україна, і ЄС зацікавлені у співробітництві в галузі чорної металургії. Україна бачить у ЄС

платоспроможний ринок з великими обсягами споживання. Широкі інвестиційні можливості обох сторін сприяють створенню спільних підприємств. Безпосередня географічна близькість також позитивно впливає на цю взаємодію. Потенційна ефективність економічної співпраці між Україною та ЄС у галузі чорної металургії забезпечена, в першу чергу, взаємодоповнюваністю ресурсів партнерів.

Література

1. Бондар, О.В. Євроінтеграційні орієнтири розвитку металургійного комплексу України. *Економіка промисловості*. 2023. № 3. С. 45-58.
2. Мельник, Т.М. Перспективи декарбонізації української чорної металургії у контексті впровадження СВАМ. *Журнал європейської економіки*. 2024. № 2. С. 87-99.
3. Коваленко, І.П. Інноваційні механізми інтеграції української металургії у ринок ЄС. *Економічний вісник Донбасу*. 2024. № 1. С. 112-123.
4. Кабінет Міністрів України. Національна економічна стратегія до 2030 року. Київ, 2021. URL: <https://nes2030.gov.ua/> (Дата звернення: 05.11.2025).
5. Міністерство економіки України. Огляд ринку чорної металургії України у 2024 році. Київ, 2025. URL: <https://www.me.gov.ua/> (Дата звернення: 05.11.2025).
6. European Commission. *Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) Regulation (EU) 2023/956*. Brussels, 2023. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en (Дата звернення: 05.11.2025).
7. OECD. *Steel Market Developments Q2 2024*. Paris, 2024. URL: <https://www.oecd.org/sti/ind/steel.htm> (Дата звернення: 05.11.2025).

References

1. Bondar, O.V. (2023), "European integration priorities for the development of Ukraine's metallurgical complex", *Ekonomika promyslovosti*, vol. 3, pp. 45-58.
2. Melnyk, T.M. (2024), "Prospects for decarbonization of Ukraine's ferrous metallurgy in the context of the CBAM implementation", *Journal of European Economy*, vol. 2, pp. 87-99.
3. Kovalenko, I.P. (2024), "Innovative mechanisms for integrating Ukrainian metallurgy into the EU market", *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, vol. 1, pp. 112-123.
4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), "National Economic Strategy until 2030", available at: <https://nes2030.gov.ua/> (Accessed 05 November 2025).
5. Ministry of Economy of Ukraine (2025), "Overview of the ferrous metallurgy market of Ukraine in 2024", available at: <https://www.me.gov.ua/> (Accessed 05 November 2025).
6. European Commission (2023), "Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) Regulation (EU) 2023/956", available at: https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en (Accessed 05 November 2025).
7. OECD (2024), "Steel Market Developments Q2 2024", available at: <https://www.oecd.org/sti/ind/steel.htm> (Accessed 05 November 2025).

Стаття надійшла до редакції 05.11.2025 р.